

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Augenthaler și Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppalk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erszébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate că-
dile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
cârgul Inului Nr. 80. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu două săptămâni: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 12

Brașov, Miercuri 16 (29) Ianuarie

1908.

Expozeul baronului Aehrenthal.

Comisiunea pentru afacerile străine ale delegațiunii ungare a ținut ieri ședință. Cu ocaziunea aceasta br. Aehrenthal, ministrul comun al afacerilor străine, a făcut expozeul său asupra politicii externe a monarhiei.

Nimeni n'a așteptat ceva nou ori chiar surprinzător dela ministru nostru de externe. După cum a mărturisit însuși în introducerea expozeului său, situațiunea a rămas aproape neschimbată. Constată că în Europa dezvoltarea pacifică se consolidează și că tendința aceasta se manifestă și pe celelalte continente.

Amintește numeroasele întrevederi de suverani, conferințe între miniștrii, transacțiuni importante cum a fost aranjamentul ruso-japonez, cel ruso-englez privitor la Asia centrală, etc. Toate acestea au contribuit la dezvoltarea pacifică. În timpul mai nou s'au adans legăturile anglo-germane și nizuințele ministrului (Aehrenthal) de a face să se strângă relațiile cu Italia în cordială înțelegere cu Tittoni ministrul de externe italian.

Vorbind despre situația în Balcani, despre acțiunea reformelor, despre Turcia și mișcarea bandelor, br. Aehrenthal spune că își dă seamă de dificultățile ce le întâmpină Turcii, în ce privește dimensiunile ce le ia mișcarea bandelor, dar trebuie să recunoască că autoritățile otomane, nu proced în contra bandelor în mod consequent; ele se mulțimesc la acțiuni detașate, recăzând apoi totdeauna în quietismul oriental, poate în considerare că prin faptul că creștinii se omoară între dânsii, ei lucrează în favoarea conservării dominațiunii turcești.

Trece apoi la apelul puterilor semnatare ale acordului din Mürtzsteg, zicând că el a impresionat favorabil populațiunea din Balcani și suveranii dela Belgrad, Sofia și Ateva dau declarațiuni corecte și asigurări, că nu vor să tolereze pe teritoriul lor formațiunea de bande.

Trecând la raporturile monarhiei noastre cu statele balcanice, br. Aehrenthal face relativ la relațiile cu România următoarea importantă declarațiune:

„Intru cât privește România, nici o schimbare nu a intervenit în legăturile noastre amicale cu acest stat, legături ce datează de ani îndelungați. Astăzi precum și în trecut soluțiunea problemelor din țară sunt socotite la București ca principala sarcină a politicii interne, iar în cestiunile externe România socotește cu dreptate că cel mai bun mijloc de a-și salvarda interesele este o unire intimă cu sforțările conservatoare ale puterilor“.

A mai vorbit ministrul de externe despre bunele raporturi cu Franța, despre politica economică a monarhiei și noile linii de drum de fer și a tras apoi concluziunea, care concordează pe deplin cu introducerea.

După ministrul de externe a luat cuvântul raportorul comisiunii pentru afacerile străine, Nicolae Thoroczkay. La rămat ceea ce a auzit din gura baronului Aehrenthal despre România, și așa a găsit ca cale să ridice cele mai grave acușări în contra României, zicând că situația generală politică ar arăta, că România nu merită laudele pe cari i le aduce ministrul de externe. Thoroczkay motivează aceasta acuzare, zicând între altele:

„E lucru cunoscut că Regele României primește adeseori atât la București cât și la Sinaia Români, cari sunt cunoscuți ca agitatori naționaliști în Ungaria și consfătuiește mult cu ei și că miniștrii români vizitează adesea Ungaria unde se întâlnesc din întâmplare întotdeauna cu persoane, cari se află în capul agitației naționalităților și ale căror porniri iredentiste sunt cunoscute“.

„E foarte jicnitor faptul, că în școlile din România se învață cărți de geografie și hărți în cari o parte din Ungaria e prezentată ca teritoriu românesc și considerată ca o provin-

cie românească, care aparține numai pentru moment Ungariei.“

„Iredentismul Românilor nici nu poate fi asemănat cu acela al Italianilor. Cu toate că în Italia sentimentele iredentiste sunt foarte dezvoltate într'o parte a poporului, care nu pierde nici o ocazie pentru a demonstra în contra unguirilor, guvernul italian nu se identifică cu această mișcare și protestează în mod loial în contra ei. Procederea politică a României se prezintă în așa fel că nu mai poate fi tolerată, și de aceea delegația sa atragă atențiunea ministrului de externe asupra acestui punct“.

După asaltul acesta infuriat al kossuthistului Thoroczkay în contra României și a Românilor de aici, s'a curmat deocamdată desbaterea expozeului și delegații unguri din comisiune au rămas foarte satisfăcuți că baronului Aehrenthal i-au aplicat o lovitură.

Credem că ministrul de externe va ști ce să le răspundă de acest neșabuiți adversari ai Românilor. Și va ști să facă distincțiune, poate mai bine chiar decât antecesorii săi, între relațiile cu România și cauza Românilor din Ungaria. Aceasta o va face, credem, cu atât mai mult cu cât acum se desmint din izvor oficios faimele lăpăte despre apropiata sa retragere.

Thun, Aehrenthal și politica exterioară. Ziarul »Zeit« din Viena primește următoarele informațiuni: Știrea despre criza în ministerul de externe și că contele Fr. Thun ar fi destinat de urmașul lui Aehrenthal, tot se mai susține. Se discută acest caz mereu, deși până în ziua de azi nu se știe adevărata cauză a vizitei contelui Thun la Berlin. Nu se poate nega de altă parte că br. Aehrenthal a ajuns într'un corn de capră căci între Austro-Ungaria și Germania s'au ivit neînțelegeri în cestiunea reformelor macedonene. Germania vede cu ochi răi, că Austro-Ungaria s'a angajat în măsură prea mare cu Rusia în cestiunea reformelor, pe când politica Germaniei e favorabilă Turciei și nu vreau s'o forțeze de a introduce reformele. Printr'asta br. Aehrenthal a ajuns într'o situație din cele mai neplăcute, fiindcă nu poate să ia poziție contra aliatului german.

Pe când împăratul Austriei a fost

bolnav, — adaugă informatorul lui »Zeit« — principele moștenitor a luat cestiunea reformelor macedonene în mână și a băgat de seamă, că politica lui Aehrenthal nu e destul de prevăzătoare ca să poată afla un mod de scăpare din labirintul cestiunei macedonene. De aceea s'a căutat un succesor pentru cazul când Aehrenthal, care de altfel stă în relații foarte amicabile cu curtea rusească, ar fi constrâns să se retragă. Așa a ales pe contele Thun ca eventual succesor. Deci Thun a primit porunca de a merge la Berlin, ca să facă acolo ca »particular« vizite »vechilor sale cunoștințe«. La Berlin a fost primit de împăratul și într'o bună dimineată poate să ajungă ministru de externe în Viena.

Despre expozeul ministrului de externe. I-se anunță lui »Magyarország«, că în discușiunea asupra expozeului baronului Aehrenthal se va dezbate în delegațiunea ungară și pretinsa atitudine sprijinitoare ce ar fi avut-o guvernul român față cu mișcarea Românilor din Ungaria. Deși guvernul român nu este acuzat, că ar sprijini mijlocit ori nemijlocit mișcarea Românilor, totuși să crede, că guvernul român, în ce privește anumite fapte și întrelăsări, a dat privilegiu de a se lăși credința între Românii din Ungaria, că conducătorii lor pot să conteze și la sprijinul guvernului român.

Tratat comercial între România și Turcia. Dl Ioan Papiniu, ministru plenipotențiar al României la Constantinopol, a avut Sâmbătă o lungă întrevedere cu ministrul de externe turcesc. Ceaștă întrevedere este în legătură cu chestiuni privitoare la încheierea unui tractat comercial definitiv între România și Turcia.

Inființarea casei rurale în România. Din București se anunță, că dl Anton Carp va depune în cursul săptămânei viitoare proiectul de lege pentru inființarea Casei Rurale. Casa Rurală va fi o instituțiune mixtă cu un capital inițial de 10 milioane lei, dintre cari 5 milioane vor fi acoperiți de Stat și 5 milioane de particulari. Conducerea afacerilor vor fi încredințate unui director general, care va avea ca ajutoare doi subdirectori. Guvernul ca și la celelalte instituții supuse controlului Statului își va numi un guvernator care să supravegheze mersul afacerilor.

Franța și Marocul. În consiliul de miniștri francez, care a avut loc Sâmbătă, s'a

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Lumi pitice.

— Fine —

Vor fi auzit mulți neastronomi despre braul asteroizilor sau planetoizilor, al acelor globuri planetare, ce cu puține excepțiuni circulează între Marte și Jupiter.

Până la sfârșitul secolului trecut s'au descoperit vr'o 500. Fiind aceste corpuri relativ mici, într'un timp părea că s'a ajuns limita descoperirilor posibile. Atunci pași fotografia la mijloc ducând la rezultate neașteptate. Procedeu de a acelaș ca la fotografarea stelelor fixe. Dacă îndreptăm refractorul fotografic spre o regiune a cerului și expunem timp de mai multe ore, știm din capul locului că toate obiectele nemijlocitoare trebuie să apară ca puncte s'au discuri mici, presupunând firește că aparatul de orologerie, ce învarte refractorul în senzul mișcării învarte a stelelor fixe, funcționează ireproșabil. Dacă însă vom afla pe placă urme lungărețe ale efectelor de lumină, vom ști cu siguranță că obiectele luminoase corespunzătoare au trebuit să se fi mișcat și prin urmare nu sunt stele fixe.

Cu acest metod profesorul Max Wolf din Heidelberg a descoperit în 22 Decembrie, 1891, planetoidul al 323-lea, botezat »Brucia«. În Faur, 1892, descoperi al 329-lea, numit »Swea«. În 1 Noemvrie, 1894, dete în urma altui asteroid de miscare geocentrică remarcabilă, ce spunea că orbita-i are înclinare pronunțată spre ecliptică. Calculul întreprins în Paris și Berlin a demonstrat, că planetoidul respectiv se poate apropia la 12 milioane miluri de pământ.

Lucrarea neobosită a lui Wolf avu și alte urmări însemnate. Astfel regăsi câțiva asteroizi perduți. Asteroidul No. 149, »Medusa« fu descoperit prin observație vizuală la 1 Octomvrie, 1875, dar abia rămas vizibil 8 zile și dispăru fără să mai poată fi zărit de cineva. În 14 August, 1891, îl regăsi Wolf, pe cale fotografică. În opoziția 12. Tot cu metoda fotografică regăsi astronomul amintit în 1 Septemvrie, 1892, asteroidul No. 163, »Erigone«, ce fusese descoperit în 1876, dar care dispăru la scurt timp după descoperire. Până în vara anului 1895 s'au mai regăsit:

No. 175 Andromache la dist. 3 228 dela Soare;
No. 192 Nausicaa » » 2 403 » »
No. 228 Agata » » 2 202 » »
No. 306 Unitas » » 2 358 » »

No. 313 Caldea » » 2 376 » »
No. 317 Roxana, » » 2 286 » »
No. 321 Florentina » » 2 886 » »

Tot atât de mănoase a fost cercetările lui Charlois din Nizza. Din 19 Septemvrie 1892 și până la finea lui Iunie 1894 a câștigat în total 115 plăci. Pe 75 din aceste, își imprimaseră urma 157 planetoizi diferiți, din cari 112 erau deja cunoscuți, iar 45 atunci s'au descoperit pentru prima dată. Seceriș bogat, favorizat și de ceriul pur al Nizzei! După calculul lui Tissérand, diametrul multor globuri de aceste, judecând din mărimea lor fotometrică, variază între 10—20 km., fiind deci piticii sistemului solar.

Wolf însuși mărturisește, că în lipsa unui instrument puternic, n'a văzut nici unul din planetoizii, ce i-a descoperit pe cale fotografică.

Y. H. Metcalf, a inaugurat în observatoriul său privat din Taunton (Massachusetts, Nordamerica) un procedeu ingenios cu totul invers celui aplicat de Wolf. El dă refractorului fotografic, ce urmărește stele în mișcarea lor zilnică, o mică deplasare de 34" pe oră, paralel cu ecliptica. Cam atâta face mișcarea orară mijlocie a planetoizilor. Prin acest metod asteroizii formează imagini rotunde pe plă-

cile fotografice și stelele lasă trăsături lungărețe, iar Metcalf a putut surprinde corpuri cu mult mai mici decât Wolf. Am înainte-mi 3 fotografii: una reprezentând micul planet Thetis, de mărimea 106; a doua arătând un asteroid de mărimea 13-a, descoperit în Taunton la 22 Martie 1896 și-n fine pe a treia recunoscând planetoidul 1905 S H de mărimea 135

Personal mă înveselește aspectul celor 4 sateliți principali ai lui Jupiter, licărind de o parte și de alta a globului uriaș ca patru schinte mitite. Câte idei nu evocă fotografia sateliților V—VII? A asteroizilor? A sateliților lui Marte, din cari cel intern circulează mai repede decum rotează planetul, încât pentru ceriul lui Marte el apune la răsărit și răsare la apus?

Un Phobos, un satelit ca Themis, un asteroid ca 1905 S H ar fi prea puțin pentru un Cesar, un Carol V, un Napoleon. Suprafața unui astfel de corp ceresc abia face cât teritoriul Transilvaniei, ori al unui comitat. Totuși fiecare își are rostul în mecanismul universului, fiecare ne arată relativitatea lucrurilor din lume.

Gavr. Todica.

hotărât să nu se mai trimită trupe în Maroc. O altă hotărâre importantă este și aceea, de a nu se mai vota nici un împrumut pentru întreprinderi făcute în această țară.

Tot Sâmbătă au avut loc în parlamentul francez desbaterile interpelării cu privire la Maroc. Ministrul Pichon a declarat, că Franța nu a avut nici odată intențiunea de a ataca Marocul, pentru că nici odată poporul francez nu i-au plăcut aventurile. În ce privește relațiile Franței cu celelalte state, ministrul a declarat că Franța se bucură de simpatie în lumea întreagă.

Poarta și recunoașterea agenților europeni. Din Constantinopol se anunță că Poarta a înaintat puterilor răspunsul său cu privire la nota colectivă a ambasadorilor de a se prelungi mandatul comisiei macedonene. Răspunsul Porții este negativ. Poarta a mai adăugat, că nu va primi decât în mod provizoriu pe agenții civili și militari europeni în serviciul statului otoman.

Organizație de partid.

Primum dela presidul biroului central instituit pentru organizarea „partidului român din clubul dietal al naționalităților” următorul comunicat :

Partidul național român, în ședințele ținute la 19 și 20 Ianuarie 1908 st. n. a luat în desbatere și a stabilit definitiv regulamentul și întreg planul de organizare al partidului, și totodată pe aceasta bază a decretat înființarea secției române a partidului național român din clubul dietal al naționalităților.

Decretată fiind astfel secția română și organizarea partidului pe aceste baze nouă legale, secția română s'a constituit astfel: President: George Pop de Băsești. Vice-presidenți: Dr. Teodor Mihali, Coriolan Brediceanu și Dr. Nicolau Oncu. Secretar general: Vasile Lucaciu. Secretari: Dr. Alexandru Valda-Voevod și Dr. Ioan Suciu. Cassar: Vasile Goldiș și Controlor: Dr. Stefan C. Pop.

Totodată, partidul cu vot unanim a decretat orașul Arad, ca centru de organizare a partidului național român, și spre acest scop sub prezidiul deputatului Dr. Nicolau Oncu a instituit biroul central cu reședința în Arad, constituit din următorii deputați naționali: Dr. Nicolau Oncu, vice-president, Dr. Ioan Suciu secretar, Vasile Goldiș cassar și Dr. Stefan C. Pop, controlor al partidului.

Acest birou central al secției române din clubul parlamentar al naționalităților, este exclusiv autorizat și însărcinat cu conducerea tuturor afacerilor ce privește partidul și organizația sa, și pe acest temei și a început deja lucrările de lipsă spre pornirea organizării, și îndată ce aceste vor fi terminate, în timpul cel mai scurt posibil, biroul central numai decât va face toți pașii de lipsă pentru imediata organizare a partidului, în toate comitatele și cercurile electorale locuite de români.

Și până atunci, toată corespondența ce privește partidul și organizarea sa, să se trimită la adresa deputatului Dr. Ioan Suciu în Arad, iar afacerile de casă a partidului la adresa deputatului Vasile Goldiș tot în Arad.

Din camera ungară.

— Ședința din 15 Ian. n. —

Dr. A. Vlad (continuând): Acum trec asupra excepțiilor, cari se refer la împrejurarea, că anume cari chestiuni au rămas neroluate în complexul acestui proiect de lege, cu toate că ele sunt strict legate de proiectul de lege.

În primul rând în privința dreptului material, și mai ales a stabilirii cheii de parcelare urbană și a relevat proporții conform experienței de până aci.

Toți știm că lipsurile de natură urbană nu aduc nici prin prescripție, nici prin deposedare nici o schimbare în persoana proprietarului. Sunt și azi cazuri, când e nevoie ca o pădure, ori vre-un izlaz care era proprietatea exclusivă a iobagului din anul 1848 până azi, să fie parcelată. Foștii proprietari de pământ acum cer ca partea lor să fie parcelată proporțional. Dar cum se întâmplă asta? Se ia drept bază terenul de pământ ce-laveau iobagii la 1848, și fără considerarea numărului actual al locuitorilor comunei, a locurilor pentru zidirea de case, cât de mari sunt lipsurile populației comunale, cari trebuie să fie satisfăcute, partea iobagilor de odi-

noară se stabilește astfel, ca lipsurile întregii comune, ce existau în 1848, să fie satisfăcute. Deci presupunând că în aceea comună erau la 1848 o sută de teritorii iobăgești, partea ce compete după fiecare teritorii iobăgești se stabilește așa, că numai astfel de teritorii iobăgești să fie satisfăcute. Considerând acum că în astfel de locuri, unde proprietarul de pământ deja de 60 de ani, ori cine știe de când, nu și-a pus piciorul, vine judecătoria și spune, că ia două părți, ia trei părți din cutare pădure, din cutare izlaz, încât comunei nu rămâne nici atâta decât are nevoie pentru îndeplinirea lipsurilor sale de acum. Care va fi rezultatul? Acela, că oamenii emigrează, pentru că nu sunt capabili să-și țină animale, să se provadă cu lemne pentru foc, ceea-ce are ca urmare sărăcirea poporului.

Mă pot referi la cazuri speciale: la comuna Răduști. Comuna, foștii urbariali au cerut ajutor, și ce a făcut judecătoria? Tribunalul din Deva a respins pe urbariali cu rugarea lor referitoare la separare, motivând cu aceea, că nu are o atare valoare, încât să se renteze o eventuală parcelare.

Acesta a fost punctul de vedere al forului prim judecătoresc. Tabla a ordonat parcelarea adoptând punctul de vedere al urbarialistilor. Afacerea a ajuns la Curie, care în hotărârea sa interesantă și după părerea mea lipsită de temei, a stabilit următorul principiu: Rugarea se respinge, pentru că nu țin de posibil, ca din 48 incoace urbarialii să nu-și fi primit partea lor, prin urmare parcelarea nu se poate admite.

Când îmi dau seama de practica, că dacă moșierii, marii proprietari, cer separarea pădurilor și pășunilor, cari sunt exclusiv în posesiunea foștilor iobagi, cerea li-se incuviințează, și când îmi dau seamă de practica contrară, care se manifestă în respingerea acestor cereri dacă sunt ridicate din partea foștilor iobagi, pe motiv că au fost de mult satisfăcuți, repet, când îmi dau seamă de aceste două practice contradictorii: țin de necesar ca legislațiunea să aducă dispoziții și în chestia aceasta. Legislațiunea trebuie să stabilească principiul, că acolo, unde drepturile și serviciile urbariale au fost într-adevăr documentate, aceia trebuie să dovedească că cei cari cer separarea au fost de mult satisfăcuți — cari invoacă argumentul acesta.

Mai e și o altă chestiune importantă, a căreia rezolvire n'o găsec în proiectul de lege: situația clăcașilor. Sunt astfel de clăcași și între Săcui. Mă ocup cu această chestie mai ales din motivul, că mi-s-au adresat câți-va înși cu o astfel de plângere să aduc lucrurile acestea în discuția camerei.

Zice scriitorul acelei epistole Sebesi Sütő Ferenc din Marosvece — comitatul Murăș-Turda — că satul nostru Marosvece după lege a fost liberat în 1848 de sub iobăgia și totuși mai multe case de pe domeniul baronului Komény cu intravilanele și cu extravilanele lor nu au fost liberate până astăzi și nouă neputincioșilor Săcui ni-s-au impus astfel de arezi pentru case și pentru intravilane, încât între împrejurările de astăzi noi nu le putem suporta, pentru care cauză mulți dintre locuitorii dela noi se refugiază în România și în alte locuri.

Din întreaga scrisoare reiese că aceștia erau astfel de clăcași.

Günther Andl, ministru de justiție: Măieristeni!

A. Vlad: Da. În 1848 clăcașii au rămas în situația de mai înainte, posedând mobilele în schimbul unor contraservicii. Aceasta e o specie de proprietate împărțită. În unele locuri în cartea funduară e introdus proprietarul și precum și usufructuarul, în unele sunt introduse și contraserviciile, în alte locuri nu sunt introduse. Sunt cazuri, în cari e introdus în cartea funduară numai usufructuarul, iar în alte locuri numai proprietarul terenului fără a fi însemnat cine este usufructuarul?

Clăcașii aceștia se pot răscumpăra. Avem și o lege asupra acestei chestiuni. Dar această lege nu prevede — și aci văd eu greșala — că rescumpărarea să se facă prin intervenirea statului și pune în prospect numai ajutorul statului acolo, unde se cere. Ce se întâmplă însă cu acești clăcași? În cele mai multe locuri proprietarul a ridicat din an în an valoarea prestațiilor clăcașilor cu toate că nu ar fi avut drept a o ridica fără consimțământul clăcașilor. Valoarea prestațiilor acestora s'a urcat pe alocuri atât de mult, încât usufructul nu mai are nici un preț pe lângă atari condiții și clăcașii au părăsit posesiunile după cum s'a întâmplat și la proprietățile din Várhely ale erarului, unde li s'a spus clăcașilor, că ei nu au nici un

drept de proprietate asupra posesiunilor, nici de proprietate împărțită, ci au pământurile numai spre folosință și au fost puși să iscălească contracte de arendă, iar acum erarul exarendează terenurile prin licitații, cari se invoiesc din cinci în cinci ani și dacă usufructuarul, care se întâmplă să-și fi clădit casă asupra terenurilor ce le are acum cu arendă și nu poate să liciteze peste toți concurenții, atunci poate să-și părăsească casa și să ia lumea în cap. Trebuie, ca să se reguleze situația acestor clăcași și regularea nu se poate face decât prin ajutorul statului și dacă se decretează obligativitatea recumpărării proprietăților clăcașilor.

Cât pentru procedură, regret, că procedura nu este verbală.

Respinge proiectul.

Un ziarist maghiar la Björnson.

În articolul prim, publicat sub titlul de mai sus în numărul nostru de ieri, am promis că vom reveni asupra interviului ce l'a acordat Björnson raportorului ziarului „Az Ujság” și în special asupra celor spuse de Björnson, cum a venit dansul să se informeze despre stările din Ungaria și să-și ridice glasul în favorul naționalităților din Ungaria. Iată ce a istorisit Björnson ziaristului maghiar:

Întreg lucrul e de origine mai veche, nu s'a început acum! zise B. așezându-se comod în fotel, ca unul ce voește să converseze mai îndelungat.

Am luat hârtie și cerusă pentru a face însemnări.

— În timpul diu urmă, vara petrec în Schwaz aproape de Innsbruck; iar iarna sunt în Roma... Vara nu pot suporta căldura prea mare, iarna gerul... de aceea petrec vara în Tirol, și iernez în Roma... În timpul acesta e în splendoare Roma... Așadară ca să nu trec dela obiect, care mă interesează foarte mult, în Schwaz am primit într-o zi un ziar german... Mi-l'au trimis pentru că în el era vorba de mine... Cum răsfoiam ziarul, văd un articol despre stările rutenopolone... Se zicea, că Polonii, în netoleranța lor națională asupra pe Rutenii din Polonia. Acest fapt m'a revoltat din cale afară, precum mă revoltă oricând orice asuprire și persecutare a unei naționalități... Acest sentiment l'am dus în sufletu-mi mai departe, în luptele vieții... Cu cestiunea Rutenilor însă n'am avut timp să mă ocup acum, căci împrejurările politice norvegiene mi-l'au răpit cu desăvârșire.

— Mai târziu mi-a ajuns din nou în mâni un ziar nemțesc, în care se scrie despre asuprirea Rutenilor. Acesta mi-s'a trimis direct cu scopul, și am fost rugat, să mă ocup cu acest lucru. Ca să nu sufer o așa nedreptate... Să protestez în numele culturii... Lucrul a început să mă intereseze. Articolul dorit încă nu l'am scris, ce-i drept, dar am început să studiez cestiunea, serios, după cum orice studiu în orice direcție fie el, îl concep serios. Am început deci să studiez starea Rutenilor, istoria polonă și netoleranța lor față de naționalități, activitatea preșinilor păcii și rolul lor și în timpul acesta ocupându-mă continuu cu ideea asupririi naționalităților, am început să mă interesez și de situația Maghiarilor și Slavilor din Ungaria. Și atunci am ajuns la lucruri în adevăr revoltătoare. Nici odată n'am simpatizat cu rolul prietenilor păcii, dar acum m'am scârbit de ei cu desăvârșire. Neconținut vorbesc de pace, dar aceasta — ar fi bună numai în lună. Nici nu e altundeva! Vorbirile lor în ton înalt — *der Friede in dem Mond!* Acasă poartă războiul neîntrerupt în contra naționalităților, dar pentru aceea — vorbesc despre pace. Nu numai Polonii, Prusienii, ci și — Maghiarii. Cu deosebire rolul izuțit al lui Apponyi — Apponyi, zise căruia luptător — m'a revoltat.

— Atunci, sfârșind cu studiile profunde urmate în această direcție am scris un articol în contra amicilor păcii. Înainte de asta cu 3 ani. Acest articol n'a produs vr'o mare senzație. Cercurile competente nici n'au observat doară articolul, înțeleg ca amici ai păcii. Dar l'au observat naționalitățile asuprite. Sute și sute de scriitori am primit din locuri diferite și peste tot m'au rugat să continui războiul în contra asupritorilor. Eu însă i-am respins. Să se adreseze altcuiva, eu am alt lucru.

— Rutenii au voit să mă aleagă și într-o anchetă. Și aceasta am respins-o. N'am timp pentru asta. Dar ei numai pe mine m'au voit. Scrierile mele au plăcut mult Rutenilor și vedeau în mine pe apărătorul lor chemat. Cu sutele mi-s-au adresat, în scris și personal, ca să-i ajut și pe mai departe. Și de astădată i-am respins. Sunt cu mult mai modest, decât ca să privesc aceasta rugare de merit per-

sonal. Și apoi nu vreau să fi anteluptătorul lor stabil înaintea tribunalului Europei... Cu toate astoa m'a pătruns soarta lor nefericită și am început din nou să studiez lucrurile. Căci sentimentul libertății a devenit în mine o mărturisire (confesiune) sufletească! Luptele interne ale popoarelor totdeauna m'au interesat! În acestea sunt cele mai mari momente tragice. Apărarea celor mai slabi în contra puternicilor... Aceasta-i cea mai mare tragedie și cea mai frumoasă dramă. Lupta popoarelor, a rasselor...

— Și acum din nou m'am aprofundat în acest studiu. Polonii au fost până acum totdeauna simpatici în ochii Europei. Istoria lor e într-adevăr pătrunzătoare. Și acum ei, cari pot cunoaște simțământul amar al libertății pierdute, jugul îngrozitor al asupririi, acum ei pășesc în contra Rutenilor cu intoleranța națională! Am scris atunci un articol sub titlu „Polonii ca asupritori” și am pledat în contra Polonilor și amicilor păcii.

— Aici mi-s'a început adevărata luptă. Paderewsky a răspuns la articolul meu. M'a atacat. Dar eu i-am răspuns și cred, că i-am răspuns bine, pentru că de atunci — tace. Acest articol a produs însă mult sânge rău între amicii atacați ai păcii și soția mea m'a și făcut atent să încetez cu asta! S'au dacă scriu, să scriu despre Rutenii, dar să las în liniște pe amicii păcii.

— În timpul ăsta a venit la mine un deputat polon din imperiul german. E și redactor pe lângă asta, ziarist... La început am crezut, că vrea să mă tragă la răspundere, pentru că am atacat pe Poloni; dar n'a făcut-o. Când însă eu singur am adus conversația la această chestie, mi-a zis:

— D-ta ai dreptate... Asuprirea națională sunt totdeauna de disprețuit. Și eu le condamn, deși, în cazul acesta Polonii sunt vinovații... Dar eu, mărturisesc adevărat, n'am venit pentru asta. Cu totul pentru altceva. Voesc să vă rog, ca să ne ajutați; să ajutați polonii din Rusia — în contra asupririi prusiene!

— Prusianul are mână de fer. Cu ei nu e bine să ncepi luptă! — răspunse soția mea, care era de față la convorbire, — și ei nici nu se sperie de un articol de ziar...

— Nici nu, vă rog, de aceea, ca să se sperie prusienii, — răspunse deputatul meu polon — ci pentru ca să întăriți pe Poloni în luptele lor. Căci dacă vă vor vedea pe partea noastră, acest fapt le va da puteri noi la rezistență.

— Lămurirea aceasta a lucrurilor mi-a dat de gândit. Adevărat. Celui slab îi dă putere gândul, că în tabăra sa e și altcineva, decât — conaționalul său. Un străin, care în suflet ține și luptă cu ei!

— Până acum nici nu mi-a trecut prin minte să pășesc contra Maghiarilor. Totdeauna am iubit pe Maghiari. Le cunosc bine istoria și îi înșir între cele mai vrednice popoare. Totdeauna s'au purtat cavalereste și bărbătoște. Și apoi eu sunt om bătrân, mi-aduc bine aminte și de luptele din 1848. De rolul lui Kossuth Lajos și Petöfi... Aceasta totdeauna a contribuit, ca națiunea maghiară să-mi fie foarte simpatice. În decursul scrierilor și studiilor mele însă, apoi din epistolele primite am ajuns la concluzia, că și în Ungaria sunt asuprite naționalitățile străine. Aceasta m'a revoltat cu atât mai mult, întru cât contele Apponyi, cel mai guraliv amic al păcii, este tocmai — Maghiar! Vorbește despre pace, dar pe lângă asta — poartă război. Și tocmai față de naționalități!

— Atunci am scris un studiu mai mare cu titlul „Amicii ai păcii” și toate astea le-am scris în el. Studiul ar fi trebuit să apară deodată în mai multe limbi... Tocmai în timpul acesta se ținea în München congresul de pace la care am fost invitat și eu ca membru onorar.

M'am bucurat mult de această ocaziune. Aceasta mi-a trimis'o cerul, ca să pot măsura o nouă lovitură lui Apponyi. Atunci am scris epistola aceea memorabilă, că unde este Apponyi, acolo eu nu merg.

— De aici încolo, cunoașteți, ce s'a întâmplat....

ȘTIRILE ZILEI.

— 15 Ianuarie v.

Din prilegiul centenarului al 15-lea dela moartea Sf. Ioan Gură de aur, s'au început în Roma un șir de sărbători la cari și-au anunțat sosirea mai mulți arhieri ai bisericilor orientale. Biserica română greco-catolică o va reprezenta la aceste sărbări. Preasfințitul episcop al Lugojului Dr. Vasile Hossu, care a și pornit deja la Roma. În biserica sfântului Atana-

sau vor fi vecernii solemne împreunate cu predică şi liturgii solemne. Se poate, că liturgia solemnă din capela Propagandei, o va celebra Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu, zice »Unirea«. — In una din zilele 24—27 Ianuar va fi o şedinţă festivă în onoarea sfântului Ioan Gură-de-aur, când vor rosti vorbiri şi reprezentanţii diferitelor biserici. In 27 Ianuarie va fi o liturgie solemnă în Vatican, în »aula delle beatificazioni«. La început era proiectată liturgia în biserica sfântului Petru, dar poate starea sanitară a Sfinţiei Sale Papei reclamă schimbarea acestei dispoziţii. La liturgia aceasta a fost invitat să pontifice patriarhul din Alexandria Cyril VIII. Vor concelebra mai mulţi arhierei. In 30 Ianuarie n. va fi o a doua şedinţă festivă.

Sărbătorile noastre şi armata comună. Ştim că d-l dep. Coriolan Brediceanu, cu ocaziunea dezbaterii proiectelor de recruţi, a adus între altele la cunoştinţa ministrului apărării ţării, că în armata noastră nu se respectă legea şi datinele strămoşeşti ale soldaţilor şi ca exemplul a adus faptul că anul acesta recruţii români de confesiune gr. or. şi gr. cat. au fost chemaţi la serviciu tocmai în ziua de Crăciun. D-l Brediceanu a cerut ministrului să intervină ca astfel de lucruri să nu se mai întâmple şi să nu se i-a în deşert sentimentul religios al soldaţilor, căci religia este baza existenţei fiecărui popor, precum şi a fiecărui stat. Că d-l Brediceanu a avut dreptate, când şi-a ridicat glasul în dieta ţării pentru respectarea sărbătorilor strămoşeşti, ne dovedeşte — durere — şi un caz regretabil întâmplat aici în Braşov sub ochii noştri. Ni se comunică adecă, că voluntarii români, cari îşi fac stagiul în şcoala voluntarilor din Braşov, nu numai că n-au fost conduşi în sărbătorile Naşterii Domnului în biserica românească, ci în toate cele trei zile de sărbătoare au fost ţinuţi în serviciu greu de dimineata până seara. Şi aceasta se întâmplă, nu altundeva, ci tocmai în Braşov, oraş cu o populaţiune românească de peste 10.000 suflete, cu instituţii numeroase culturale româneşti, cu doi preoţi militari români, cu numeroşi ofiţeri români, cu un regiment românesc, cu patru biserici româneşti etc. Comandantul şcolii militare, un ofiţer de altfel cu calităţi distinse, s'a făcut, cu sau fără voie, vinovat de o bruscare condamnată a sentimentului religios al Românilor din Braşov. Noi, cari am privit şi privim armata comună de o instituţiune, în care mai au refugiu principiile de egalitate şi de nepărţinare în ce priveşte mai ales diferitele confesiuni, trebuie să condamnăm cele petrecute şi credem a fi în drept să aşteptăm şi să cerem dela superiorii militari, să fie mai cu atenţiune şi cu echitate în asemenea cazuri.

Reprezentanţa oraşului Braşov va ţine Mercuri în 29 eventual Joi în 30 Ian. a. c. o şedinţă ordinară. La ordinea zilei sunt 37 obiecte.

O adunare a socialiştilor s'a ţinut alaltăieri, Duminecă, în Braşov, având la ordinea zilei chestia votului universal. A vorbit în limba ungară un trimis din Buda-pesta, iar în româneşte a vorbit d-l Creţu un delegat din Arad, care a luat parte şi la congresul socialist din Bucureşti. Ambii oratori au îndemnat muncitorimea la luptă prin o unire cu toate naţiunile, protestând contra guvernului coalitiionist, care urmăreşte scopul de a falsifica votul universal. — La urmă s'a primit cu unanimitate de voturi o rezoluţie, prin care se autorisează comitetul central social-democrat, ca în caz dacă guvernul va aduce proiectul votului plural în parlament, aşa după cum l'a descoperit ziarul »Népszava«, să proclame imediat greva generală politică în toată ţara. Ni se comunică că după terminarea întrunirii »socialiştilor români« s'au adunat în localul clubului muncitor, unde s'a constituit un comitet de organizare a muncitorilor români din Braşov.

Necrolog. In Band a încetat din viaţă după scurte suferinţe, Marti 21 Ian. venerabila matroană Maria Simon, în etate de 84 ani. Inmormântarea a avut loc în 23 Ian. n. a. c. Odihnească în pace!

Notari români premiaţi şi distinşi. Comisiunea economică a comitatului Sibiu, pe baza concursului publicat, a premiat pe notarii Nicolae Tămaş din Cacova şi Ilie Iliu din Orlat cu câte 150 coroane premiu pentru zelul şi activitatea rodnică dezvoltată pentru înflorirea comunelor lor pe terenul economic, iar notarilor Aurel Hăţegan din Sibiel şi Demetriu Munthiu din Rociu, pentru acelaşi zel le-a exprimat recunoştinţa sa. In fine comisiunea şi-a exprimat regretul, că ceilalţi notari poartă de tot puţin interes în această direcţiune, dar speră totodată că pentru viitor notarii din comitat se vor nisui a se distinge pe terenul propăşirii economice.

Conducătorii de şcoale de pomi premiaţi şi distinşi. Intre conducătorii de şcoale de pomi premiaţi de comisiunea economică a comitatului Sibiu se află şi următorii Români: Nicolae Stancu din Loman, Ioan Bratu din Tilişca, premiaţi cu câte 30 cor., Ioan Hanzu din Cacova şi Teofil Căliman din Răşinari, premiaţi cu câte 20 cor., iar între cei distinşi cu recunoştinţă e Ioan Dobrotă din Sibiel. E de observat, că comisia a premiat câte 2 conducători din cele 6 cercuri pretoriale ale comitatului, va să zică pe 12 inşi, dintre cari, conform celor de sus, Români sunt 5, iar restul de 7 Saşi. »T. R.«

Pentru muzeul Asociaţiunii. Au mai dăruit ca rescumpărare a felicitărilor de Anul nou următorii P. T. Domni, cărora le exprimăm cele mai călduroase mulţumite. Transport: K. 683.30. Simeon Ciuca, paroh, Mociu 2 c. Elie Popoviciu, paroh, Sibişel 5 c. Danilă Muntean, notar i. p., Mureş-Ludoş 5 cor. La olaltă Cor. 695.30. Sibiu, în 26 Ian. 1908. Prezidiul Asociaţiunii: Iosif Sterca Şuluţu.

O invenţie românească. Din Bucureşti se anunţă că doi tineri, d-nii Paul C. Dobrescu şi Franţ Heinrich, primul mecanic şi al doilea tinichigiu, au inventat un aparat de încălzit de o rară utilitate. El poate fi adoptat la orice sobă şi e foarte simplu constând dintr'un tub în care se introduce lichidul încălzitor inventat tot de dânsii şi numit »motorină« şi alt tub ce răspândeşte flacărele în interiorul sobei. Minunatul aparat, dacă arde în continuu, nu consumă mai mult de 20—30 bani pe zi »motorină«, care costă 5 bani jumătate litrul, şi în 25 de minute se poate încălzi orice cameră. E o economie de combustibil nespusă. Aparatul poate fi transportat dintr'o cameră în alta, încălzind astfel întreaga casă. El nu scoate nici miros, nici fum, nu se strică nici odată şi preţul lui de 30 de lei e din cele mai modeste în raport cu economia adusă. Până acum se găesc deja 60 de bucăţi fabricate la inventatori în strada Lascar Catargiu No. 10. Această invenţiune e menită să răstoarne cu totul modul nostru de încălzit, ne mai uzând în sobele unde va fi întrebuinţat nici lemne, nici cărbuni.

Cinci ani pentru insulta superiorului. Cetim în »Viitorul« din Bucureşti: Conziliul de războiu al corpului 2 de armată a judecat Vineri pe soldaţii Visan şi Teodor, din regimentul 27 infanterie, cari aflându-se în gara Beoca, pe când trecea trenul cu soldaţii din regimentul 20 Teleorman, trimişi sub comanda d-lui căpitan Stanian, pentru a potoli răcoalele din Martie trecut, au insultat şi ameninţat pe numitul ofiţer. Ambii au fost condamnaţi la câte 5 ani închisoare.

250 de mil de dolari pentru flori. Cadourile ce se vor oferi cu ocazia cununiei contelui Széchenyi cu d-ra Wanderbild au o valoare de 800 mii dolari. Pentru ziua nunţii, au fost comandate flori în valoare de 250 mii de dolari.

Furtuni pe mare. Căpitanul vasului englez, care a sosit Sâmbătă la Victoria (Columbia britanică), povesteşte, că nişte furtuni îngrozitoare au sămănat moartea pe ţărmurile întregii Japonii. In largul mării, lângă Hohaido (provincia Yeso) s'au înecat 10 vapoare şi 20 de corăbii marl. Din Sapporo, aceeaşi provincie, se anunţă că s'au înecat 600 de bărci de pescari. Au fost mai multe sute de victime. Valurile mării, revărsate pe coaste, au distrus mii de case şi au înecat un foarte mare număr de locuitori.

Mâncăţi de lupi. Se anunţă din Beredny, că preotul ungar, Buzinkay, împreună cu birjarul său, au fost mâncăţi de o haită de lupi, pe când mergeau cu trăsură la oraş.

Automobil pe gheaţă. Contele Graw a trecut pe lacul îngheţat Bodensee cu automobilul mergând dela Reichenau la Allenfah, fără nici un accident.

Un mâncător de cadavre. Se anunţă din Madrid, că la Iela (Spania) un oarecare Ortega desroga noaptea morţii de curând îngropaţi, carnea lor o frigea şi o mânca. Ortega luat de scurt de poliţie, a confirmat învinuirea ce i se aduce. El a desgroat şi a mâncat până acuma 20 de cadavre omeneşti, însă crede că nu a făcut nici o crimă, deoarece, dacă nu ar fi mâncat el aceste cadavre, le-ar fi mâncat viermii.

Din cercul Branului.

— 14/27 Ian. 1908.

Mult stimat dle Redactor! Sâmbătă în 12/25 l. c. s'a dat un *banchet* în hotelul central din Bran, în onoarea nou alesului protopretor al cercului Bran, dl. *Herszeny Bela* şi a pretorului *Emil Kola*. Printre oaspeţii s'a remarcat cu deosebire prezenţa, în ţinută corectă a preoţimeii şi învăţătorimeii noastre, apoi notarii şi vice-notarii din cerc, amplotaţii din Bran, fabrica de celulosă din Zărneşti, primari şi alte persoane fruntaşe din cerc.

Primul toast la ridicat preotul romcat. din Bran, în onoarea protopretorului să înţelege în limba maghiară. — Imediat se scoală dl protopop *Hameza* şi salută pe protopretor în numele preoţimeii, învăţătorilor şi a poporului din cerc. Vorbirea aceasta a făcut bună impresiune asupra tuturor, căci a fost rostită cu mult avânt şi ce e mai important, cu multă demnitate. S'a mai toastat pentru preoţi şi pentru notari din partea dlui Zecha veterinarul, iar dl Pompiliu Dan, într'un frumos şi concentrat discurs închină în sănătatea tatălui dlui protopretor, a dlui *Herszeny Imre*. Au mai vorbit dl notar *L. Vodă* şi dl paroh *Enescu*.

Vrednic de amintire este toastul dlui vicienotar *I. Berariu*, care întâi ungureşte apoi româneşte, talmăceşte în foarte potrivite cuvinte sentimentele de dragoste şi alipire a locuitorilor din cerc faţă de protopretor.

In decursul cinei, lăutarii cântau alternativ cântece româneşti şi ungureşti. Cătră 11 oare, se ridică de nou dl protopop, şi cere scuze că atât dânsul cât şi preoţimea, în vederea serviciului de a doua zi, se văd siliţi a părăsi petrecerea. D-nul protopretor mulţameşte celor prezenţi, pentru căldura cu care la întâmpinat şi promise a fi un bun prietin şi povătuitor poporului din cercul pe care are onoarea a-l conduce.

Avem bună nădejde, că noul protopretor va lucra cu bună voinţă pentru binele şi prosperarea locuitorilor din cercul Bran, sperăm că nu va lăsa ca poporul să simtă numai greutatea şi asprimea legii, ci fi va fi un bun şi sincer povătuitor, în care caz şi noi îl asigurăm de dragostea, stima şi respectul nostru.

Noi brănenii, îl cunoaştem de mai înainte pe dl *Herszeny*, căci a mai servit aici ca pretor şi de aceea avem deplină încredere într'ânsul, ne bucurăm că s'a întors ca şef de cerc în mijlocul nostru şi din inimă curată îi zicem un »Bine ai venit«

Delabran.

Spicuri.

Cauze ale mizeriei omeneşti.

La 781,267,500 lei se ridică, în cifră aproximativă, venitul anual al Franţei din alcool şi tutun.

Acestea sunt cele două plăgi de căpetenie cari apasă materialmente şi moralmente asupra societăţii şi cari aduc de cele mai multe ori mizeria în căminurile sărace.

Risipă, sănătate, timp şi cinste pierdută, acestea sunt rezultatele celor două viciuri ale vremii noastre, viciuri cari stăpânesc pe capii de familie, lăsând în voia sorţii pe ai lor.

In fiecare stat se mai poate adăoga încă atâta sumă pentru cheltuelile militare, în Franţa de bună seamă peste un miliard.

De toate aceste nenorociri societatea omenească nu se va putea uşura decât atunci când lumina va pătrunde în cele mai de jos staturile ale ei.

O curiositate.

Profesorul *Münsterberg* din Havard a găsit o metoadă curioasă care cu ajutorul electricităţii poate să determine în mod ştiinţific dacă un prevenit este vinovat sau nu.

Se foloseşte de un aparat compus dintr'un cadran împărţit în 100 de părţi şi putând fi străbătut de un ac într'o zecime de secundă. Printr'acest ac străbate un curent electric; pe de altă parte prevenitul ţine între buzele sale un mic aparat, prin care de asemenea trece susamintitul curent electric. Cea mai mică mişcare a buzelor întrerupe curentul şi opreşte pe loc acul dela cadran. Judecătorul pronunţă diferite cuvintele acuzatului şi la fiecare cuvânt acesta trebuie să răspundă îndată prin cel dintâi gând care-i trece prin minte. Aparatul permite să se socotească cu precisiune timpul care separă răspunsul de întrebare şi să se socotească de ase-

menea turburarea pe care fiecare cuvânt o pricinuesc în spiritul prevenitului.

Arta judecătorului ar sta în aceea să ştie să aleagă cu pricepere cuvintele cari pot indeosebi să turbure pe acuzat.

Deşi acest mijloc nu se poate folosi cu siguranţă şi succes de cătră judecătorul de instrucţie, totuşi e o frumoasă contribuţie ce o dă autorul prin această descoperire ştiinţei, care la rândul ei, dacă nu azi sau mâne, măcar într'un viitor nu tocmai îndepărtat poate da o bună mână de ajutor justiţiei.

ULTIME ŞTIRI.

Viena, 28 Ianuarie. După cum se aude noua convenţie comercială, ce urmează să fie încheiată între Austro-Ungaria şi Serbia, se va deosebi de cea veche prin aceea, că impozitul pe comunicaţie va fi trecut direct la tariful vamal. Cu chipul acesta finanţele statului sârb realizează o economie de mai bine de 3 milioane. Se va micşora considerabil vama pe articole industriale de interes special pentru Austro-Ungaria, ca articole textile, sticlă, metal, încălţăminte, piele etc. In schimb va fi mărită vama pe ciment, bere şi zahar. Zaharul brut va suferi o încărcare vamală de 20 la sută iar zahărul rafinat de 30 la sută.

Sighetul Marmăţiei, 28 Ianuarie. Se anunţă, că în mai multe părţi ale acestui ţinut au avut loc cutremure de pământ. In comuna Şolva cutremurul a durat câteva secunde. Femeile au leşinat de spaimă. Pereţii multor case au crăpat. In comuna Mamoş poporul era în biserică şi asculta liturghia, când veni cutremurul. Oamenii îngroziiţi au început să ingemune şi să se roage cu glas tare la Dumnezeu să-i scape de pierzare. Spaima a fost mare.

Petersburg, 28 Ianuarie. Ministrul afacerilor străine al Rusiei, d. de *Isvolsky*, va publica peste câteva zile o carte nouă galbenă asupra tratatului politic încheiat între Rusia şi Japonia asupra afacerilor Chinei şi Extremului Orient.

Petersburg, 28 Ianuarie. Din *Lublin* se anunţă că a încetat acolo din viaţă maestrul şahist *Mihail Tschigorin* în etate de 60 ani.

Bibliografie.

„Compassul Românesc“ de *N. P. Petrescu* partea I. şi II. care conţine şi legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu, Braşov. Preţul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

Se bucură părinţii

de efectul ce-l produce Emulsiunea Scott în ori şi ce ocazie, mai cu samă la boala de rachitism

Emulsiunea Scott

vindecă repede, întăreşte musculătura şi oasele copilului şi ajută la dezvoltarea fizică. Un rezultat excepţional de vindecător, numai cu o doftorie atât de miraculoasă se poate ajunge. Emulsiunea Scott conţine numai substanţele de rangul prim

şi numai procedura extraordinară a lui Scott o face atât cu efect, încât nu numai tinerii şi bătrânii, dar chiar şi copiii bolnavi de moarte o pot mistui. (6)

Veritabilă numai cu marca pescarului ca semn de garanţie a procedurii lui Scott.

Preţul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

